

Filip Karmakka Repolasta:

Kaupankäyntiä kolmessa polvessa

Filip Vasilinpoika Karmakka syntyi Repolan kirkonkylässä 19.2.1892. Jo nuorena hän lähti Pietariin saamaan kunnon oppia kauppaa-asioista. Pietari ei kuitenkaan Filipiä miellyttänyt, ja niinpä hän palasi takaisin kotiin Repolaan ja perusti sinne sekatarvakaupan. Liike lähti hyvin alkuun ja Filipin onnistui luoda hyvät suhteet myös Suomeen, minne hän möi turkiksia.

Ensimmäisen maailmansodan sytyttyä levottomuudet alkoivat myös Repolassa. Filip päätti lähteä Lieksaan, minne hän varojensa turvin perusti heti sekatarvakaupan. Hän menestyi yrityksessään hyvin ja sanotaankin, että Karmakan kaupassa tavara vaihtoi omistajansa kuin Lieksan markkinoilla hevoset.

Filip ei kuitenkaan unohtanut kotiseutuaan, vaan teki jatkuvasti kauppaa repolalaisten kulkukauppiaiden kanssa. Hän vei Repolaan hevostuormittain jauhoja ja muita elintarvikkeita. Suomeen vietäväksi hän osti turkiksia, nahkoja sekä riistaa. Kauppa kävi ja kaikki saamansa ruplat Filip talletti Lieksan Yhdyspankin konttoriin. Mutta niin kävi hänelle samoin kuin monille muillekin tuona aikana: vallankumouksen jälkeen ruplat muuttuivat arvottomiksi.

Rahojen menetys ei vaikuttanut suuriakaan Karmakan kaupantekoon. Hän jatkoi Lieksan myymälän pitoa ja repolalaisten auttamista aina rajan sulkeutumiseen saakka 1922. Vielä tämän jälkeenkin Filip yritti saada yhteyttä sukulaisiinsa rajan takana, mutta yritykset eivät tuottaneet tulosta.

Filip Karmakka oli avioitunut 1913 Maria Kuisminin (s. 1887) kanssa. Marian äiti oli Repolan Muujärven Ipatoffeja ja isä rukajärveläinen Makari Kuismin. Perheeseen syntyi viisi lasta: Ville 1914, Juhani 1917, Niina 1918, Veera 1920 ja Viktor 1922. Viime mainittu oli vasta kymmenen päivän ikäinen, kun isä Filip kuoli keuhkotautiin 20. tammikuuta.

Äiti Maria jäi yksin viiden lapsen kanssa. Hän jatkoi mie-

Juho Karpov ja hänen puolisonsa Maria v. 1933.

hensä liiketoimia vielä kahdeksan vuotta, lopetti sitten Lieksan myymälän 1931 ja muutti tyttärensä Veeran kanssa Tohmajärvelle. Siellä hän uudelleen naimisiin Paatenesta kotoisin olleen Juho Jestaheinpoika Karpoffin kanssa.

Karpoff oli jo tuolloin laajalti tunnettu laukkukauppias Tohmajärven-Kiteen-Rääkkylän alueella. Hän osti maalaisilta turkiksia ja riistaa, ja sanotaankin, että hän tunsu turkikset paremmin kuin moni itseään am-

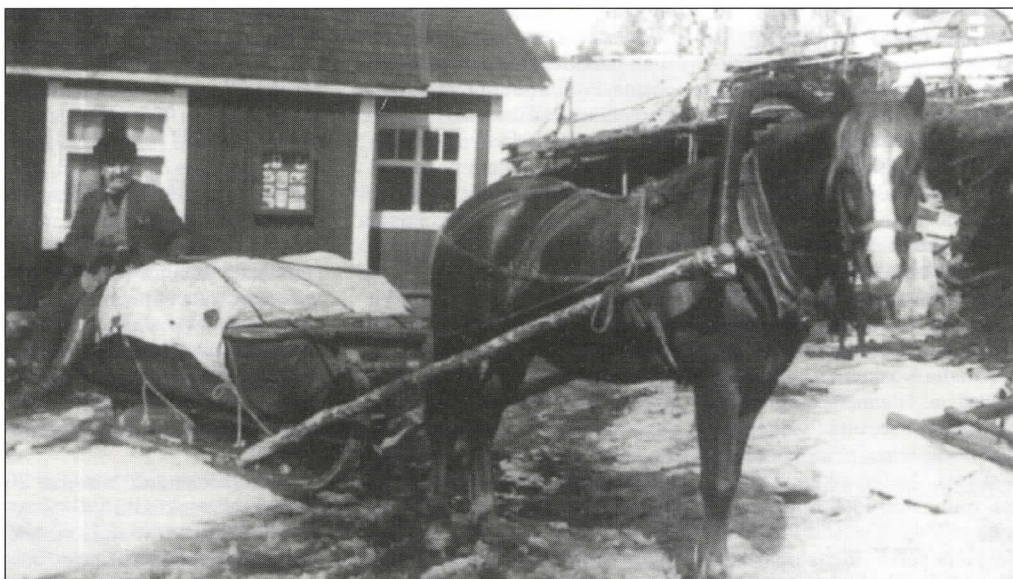
mattimiehenä pitävä. Kun hän vei turkikset myytäväksi Joensuuun Dobrinin & Saharoffille, ei niitä enää tarvinnut lajitella eri luokkiin: Karpoff oli tehnyt tämän jo valmiiksi. Karpoff oli arvostettu kauppias, ja kun hän asioi Joensuussa, hänelle oli aina varattu oma, erillinen huone Saharoffilla. Kerrotaan hänen olleen kova pelaamaan pokersia. Rahapanokset olivat pieniä, mutta monta kertaa ostajilta vierähti yö korttia pelatessa.

Vuonna 1933 Juho ja Maria perustivat Tohmajärvelle T:mi Karpoff -nimisen sekatarvakaupan. Vaimo ryhtyi myymälänhoitajaksi ja Juho Karpoff jatkoi kiertämistä laajalla maa-seudulla aina kuolemaansa asti 1939. Maria Karpoff jatkoi kaupantuloa, vuodesta 1942 uudella liikanimellä T:mi Karmakka.

Sotien jälkeen oli kova tavarapula. Evakkoja tuli Tohmajärvellekin ja heillä olisi ollut rahaa, mutta ostettavaa ei ollut juuri lainkaan tarjolla. Veera Tiilikainen, Maria tytär, muistelee, miten Karpoffin kauppa sai keran myytäväkseen koko pitäjän sillikiintiön, 400 kiloa. Se saapui sadan kilon puutynnyreissä ja sitä alettiin myydä kuponkeja vastaan puoli kiloa asiakasta kohti. Koko 400 kilon erä oli myyty parissa viikossa, mutta kauppa oli lemmunnut sillille vielä pitkän aikaa.

Maria Karpoff kuoli vuonna 1947, ja nyt tytär Veera jatkoi kaupankäyntiä. Hän avioitui parin vuoden kuluttua Ilkka Tiilikaisen kanssa. Kun uudet liiketilat valmistuivat Tohmajärven keskustaan 1957, yritys muutti nimensä V. ja I. Tiilikaiseksi. Kauppa toimii nykyisinkin, kun Veeran lapset Taru ja Veli Tiilikainen jatkavat yritystoimintaa Taru Tiilikainen Oy:n nimellä. Näin karjalainen kauppiasperinne jatkuu jo kolmannessa polvessa.

HEIKKI TARMA

Kulkukauppias Juho Karpov.